

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tāl. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod. maks. kods: 40008020804
Nor. kods LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

05.11.2018. Nr. 1020183007/A1567

Uz TAP VSS-1069

Tieslietu ministrijai

Atzinums par konceptuālo ziņojumu "Zemes konsolidācijas ieviešana Latvijā" (VSS-1069)

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) ir izvērtējusi un nesaskaņo konceptuālo ziņojumu "Zemes konsolidācijas ieviešana Latvijā" (VSS-1069), jo ir šādi iebildumi:

1. Zemes konsolidācija kā zemes pārvaldības instruments ir noteikta Zemes pārvaldības likumā (turpmāk – likums). Likuma pieņemšanas laikā (gan darba grupās, gan Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisiju sēdēs) tika uzsvērts, ka zemes konsolidācija īstenojama **tikai Latvijas lauku apvidos, ja konsolidējamās zemes kopējā platība pārsniedz 100 ha**. Tomēr likuma normas šādu nosacījumu tiešā veidā nesatur. Likuma 1. pantā ietverta zemes konsolidācijas jēdziena definīciju var interpretēt kā pasākumu kopumu trīs patstāvīgu mērķu sasniegšanai, t. i., zemes konsolidācijā tiek veikta kompleksa zemes robežu pārkārtošana, lai:

- 1) veidotu racionālu saimniecību struktūru un zemes gabalu platību;
- 2) veicinātu lauku infrastruktūras un lauku attīstību;
- 3) veicinātu vides aizsardzību.

Tādējādi atsauce uz lauku infrastruktūru un lauku attīstību ir attiecināma tikai uz vienu no zemes konsolidācijas sasniedzamajiem (iespējamajiem) mērķiem.

Arī **ziņojums neietver informāciju par zemes konsolidācijas piemērojamību Latvijas pilsētās**. Norādām, ka likumprojektu anotācijas un komisijas sēžu protokoli ir lieliski informācijas avoti, tomēr tie atspoguļo normatīvo aktu sagatavotāju uzskatus un viedokļus, nevis likumdevēja gribu. Tādējādi šiem avotiem ir tikai pakārtota nozīme attiecībā uz tiesību normu interpretāciju.

LPS ieskatā zemes konsolidācijas problemātika ir aktuāla arī Latvijas pilsētās, jo zemes reformas un pilsētas teritoriālās pārplānošanas rezultātā, sabalansējot padomju laika būvju novietojumu ar vēsturisko zemes gabalu

robežām, ir izveidojies liels skaits starpgabalu. Tāpat virknē gadījumu ir jārisina jautājuma par piekļuves tiesību.

Līdz ar to uzskatām, ka koncepcija ir papildināma ar sadaļu, kurā tiktu sniegts skaidrojums, vai zemes konsolidācija īstenojama arī Latvijas pilsētās (piemēram, zemes konsolidācija varētu būt kā risinājums piespiedu dalītā īpašuma izbeigšanai) un kādā kārtībā, jo tajā ietvertie šobrīd piedāvātie risinājumu varianti nav izmantojami pilsētās. Savukārt, ja valsts institūcijas uzskata, ka zemes konsolidācija ir attiecināma tikai uz lauku apvidiem, tas skaidri norādāms normatīvajā regulējumā un ar to saistītajos dokumentos.

2. Zemes reforma ir pabeigta teju vai visās pašvaldībās. Zemes konsolidācijas mērķis nesaskan ar zemes reformas pabeigšanas mērķi, līdz ar to ir nelietderīgs un izjauc īpašnieku tiesiskās paļāvības principu uz īpašumtiesību un teritorijas plānojuma ilgtspējību. Koncepcijā iekļautās darbības rada pretrunas vispārpieņemtajai un iedibinātajai kārtībai rīcībai ar īpašumiem. Šāds piedāvājums liek secināt, ka konsolidācija ir legītīms risinājums tam, lai atvieglotu šobrīd spēkā esošās procedūras un regulējumu, lai veiktu robežu pārkārtošanu. Tādējādi lūdzam apsvērt iespēju konceptuālajā ziņojumā piedāvātās atvieglotās procedūras nevis veidot kā akcijas veida pasākumu, bet gan attiecināt uz parasto kārtību.

3. Konceptuālajā ziņojumā tiek minētas “rezerves zemes fondā ieskaitītās un īpašuma tiesību atjaunošanai neizmantotās zemes”. 2018. gada 27. septembrī ir pieņemti grozījumi Zemes pārvaldības likumā, kas paredz papildināt Zemes pārvaldības likuma 17. pantu ar sesto daļu šādā redakcijā:

“(6) Šā panta pirmajā daļā minētie zemes gabali, par kuriem šā panta piektajā daļā noteiktajā termiņā pašvaldības un ministrijas Valsts zemes dienesta publicētajos rezerves zemes fondā ieskaitītās un īpašuma tiesību atjaunošanai neizmantotās zemes izvērtēšanas sarakstos nav izdarījušas atzīmi par zemes gabala piederību vai piekritību pašvaldībai vai valstij, piekrīt vietējai pašvaldībai tās administratīvajā teritorijā. Lēmumu par šo zemes gabalu ierakstīšanu zemesgrāmatās pieņem pašvaldība.”

Konceptuālā ziņojuma 3.3.6. punktā minēts teikums, ka “Latvijas gadījumā kā brīvā zeme var kalpot rezerves zemes fondā ieskaitītās un īpašuma tiesību atjaunošanai neizmantotās zemes vienības, kā arī pašvaldībai piekritošās un piederošās zemes, kuras nav nepieciešamas tās funkciju īstenošanai”. Kas ir domāts ar vārdiem “īpašumu tiesību atjaunošanai neizmantotās zemes vienības”? Šobrīd zemes reforma ir beigusies un katrai zemes vienībai ir noteikts tās piederības statuss.

Līdz ar to lūdzam aktualizēt konceptuālo ziņojumu un nelietot terminus “rezerves zemes fondā ieskaitītās un īpašuma tiesību atjaunošanai neizmantotās zemes”, jo tās saskaņā ar likumu piekrīt pašvaldībai. LPS nav iebildumu, ka publiskai personai piederoša zeme tiek izmantota konsolidācijas procesā, tomēr publiska persona pati izlemj, kuru zemi šajā procesā izmantot.

4. Lūdzam precīzi formulēt jēdzienu “lauksaimniecības zeme” un “mežu zeme”. Kurš dokuments būs noteicošais, kas apstiprinās, ka zemes vienībā ir lauksaimniecības vai mežu zeme. Vai tas būs robežu plāna eksplikācija, vai ar pašvaldības lēmumu noteiktais zemes lietošanas mērķis, vai pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktais funkcionālais zonējums?

5. Konceptuālajā ziņojumā nav teikts, kā rīkoties tādos gadījumos, ja zemes konsolidācijas projektā veidosies zemes vienības, kuras nebūs atbilstošas pašvaldību teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos minētām jaunveidojamām zemes vienības platībām.

6. Uzskatām, ka zemes konsolidācijas projektus var atļaut izstrādāt tikai zemesgrāmatā reģistrētiem īpašumiem (ar izņēmumu valsts un pašvaldību īpašumiem). Jo praksē bieži pašvaldības saskaras ar problēmu, ka nav precīzi norādīti fizisko personu dati tiesiskiem valdītājiem (piemēram, minēta persona X kā tiesiskais valdītājs, bet pēc mantojuma apliecības tiesiskais valdītājs ir Y).

7. LPS jau ilgstoši ir lūgusi izstrādāt zemes konsolidācijas regulējumu, tomēr LPS ieskatā šim regulējumam ir jābūt vienkāršam un viegli pieejamam. No konceptuālajā ziņojumā piedāvātajiem procesu aprakstiem secināms, ka tas būs ilgs un sarežģīts process. Kā norādīts konceptuālajā ziņojumā, dažādu ārēju faktoru dēļ pat atsevišķos gadījumos zemes konsolidācijas procesus nebūs iespējams realizēt, bet līdzekļi tiks izlietoti.

Priekšsēdis

Gints Kaminskis

05.11.2018. 17:34

830

Kristīne Kinča, padomniece juridiskajos jautājumos
67508526, 26818781, kristine.kinca@lps.lv

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.